

Katarzyna KAĆKA 

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Wydział Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie

Znaki przeszłości – materialne formy pamięci we współczesnej przestrzeni publicznej

Signs of the Past – Material Forms of Memory in Contemporary Public Space

• Abstrakt •

Organizacja przestrzeni publicznej jest jedną z najstarszych i najskuteczniejszych metod komunikowania w procesie zarządzania przeszłością przez państwo. Pamięć o ważnych dla wspólnoty wydarzeniach sygnalizowana jest przez swoiste etykietowanie, związanych z nimi miejsc. Tym samym przestrzeń stanowi zapis kolejnych toczących się w jej ramach wydarzeń. Jest także miejscem – areną – na której odbywają się konkretne rytuały pamięci np. obchody kolejnych historycznych rocznic. W ten sposób przestrzeń publiczna może doskonale służyć promowaniu określonych wartości i postaw społecznych. Celem studium jest analiza nietradycyjnych i nieoczywistych sposobów aktywizacji pamięci w przestrzeni publicznej, ukazanej w trzech wymiarach. Pierwszym z nich jest stawianie pomników, obelisków, sadzenie drzew, oznaczanie tablicami istotnych historycznie miejsc. Kolejnym jest opieka i odpowiednie zagospodarowanie takich miejsc jak cmentarze, zbiorowe mogiły, miejsca kaźni lub pola walk. Trzecim sposobem jest wreszcie nazywanie obiektów, ulic, parków, placów, skwerów, mostów, instytucji publicznych na cześć historycznych wydarzeń oraz ich uczestników.

• Abstract •

Arrangement of public space is one of the oldest and most effective methods a state can use to communicate its message in the process of managing its past. Memory of events important for the community is signaled by particular “labeling” of locations associated with them. Thus a given space becomes in fact a record of consecutive events taking place within it. It is also a place – an arena – where specific rituals of remembrance take place, such as celebrations of historical anniversaries. In this way, public space can serve to promote specific values and social attitudes. The aim of this paper is to analyze the non-traditional and non-obvious ways in which memory can be activated in the public space, across three dimensions. The first such dimension consists in putting up monuments or obelisks, planting trees, placing commemorative plaques in historically significant locations. The second is the care shown for and appropriate spatial development of sites such as cemeteries, collective graves, places of execution, or battlefields. Finally, the third dimension is the naming of objects, streets, parks, squares, plazas, bridges, or public institutions to honor certain historical events and their participants.